

1878

1928 K 944
473
OBSERVATIONES IVRIS CONTROVERSI

— . . . —
QV AS

PRAESIDE

CAROLO FRIDERICO
TRILLERO

PHIL. ET IVR. DOCTORE ET POET. CAES. LAVR.

EX NUMERO EORVM QUI SVB EIVS AVSPICIIS SE IN DISSE-
RENDO ET SCRIBENDO EXERCENT

DIE XXII. SEPTBR. A. R. S. MDCCXCVII.

H. L. Q. C.

PVBlicAE DISCEPTATIONI SVEMITTIT

AVCTOR

CAROLVS FRIDERICVS KVNATH
VITEBERGA SAXO.

— . . . —
VITEMBERGAE,
LITERIS TZSCHIEDRICHII.

1797

CAROLO FRIDERICO
TRILLERO

I.

Quatenus divisio VLPiani contractuum in certos et incertos praefenda videatur illi DD. in nominatos et innominatos.

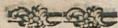
Quemlibet qui primoribus tantum labris iurisprudentiam gustavit, non fugiet divisio illa contractuum, sec. quam DD. eos vel nominatos vel innominatos esse censent. *Nominatos* plerumque eos esse definiunt, qui praeter causam civiliter obligantem, formam, sicque nomen a lege civili habent, actionemque producant propriam et cognominem. *Innominatos* autem eos, qui praeter causam civiliter obligantem absque propria forma, proprioque nomine, actionem speciali nomine contractus carentem eique non soli propriam, producant. *Nominatorum* exempla sunt mutuum, ex quo nascitur conditio certi ex mutuo, emptio venditio, unde oritur actio emti venditi etc. e numero vero *innominatorum* habes contractum do ut facias etc. contractum aestimatorium et permutationis ex quibus datur actio generalis praescriptis verbis, quibus a BERGERO et aliis adduntur contractus suffragii, asecurationis et cambii BERG. *Dec. iur.* l. 3. r. 7. §. 4. 5. 6. et a b. *Hommelio* contractus feudalis, sed minus recte. *Fundamentum* igitur dividendi sec. receptas definitiones non peti debet ex ipso contractuum nomine; alias contr. aestimatorius etc. non essent

essent innominati. Innominatum enim est omne id, quod necma non habet. Potius ex eo petitur, an actio ex aliquo contractu competat, huius contractus nomine insignita, nec ne. HOEFFNER in *Comment. ad Inst. l. 3. t. 14. §. 749.* Retinent autem contractus nonnulli innominati, notam specificam, quae etiam attribuitur nominatis, id quod contra regulam Logices est secundum quam: Cuius vis diuisionis membra pure debent esse separata. Nonnulli, quibus haec diuisio claudicare videbatur, stabilire eam volebant, id agentes, vt innominatos subdiuiderent in regulares et irregulares. At enimvero, secundum fundamentum diuidendi non satis apte electa mihi videntur vocabula, quibus notantur huius diuisionis membra. Potius igitur retinenda est, sicuti mihi videtur, quod salua vero aliorum auctoritate dixerim, illa generalis et aptior diuisio in *certos* et *incertos* contractus, quam habet VLPIANVS in *l. 9. pr. D. de rebus creditis*, cui assentit CALVS in *l. 47. D. de V. O.* Nam cum certum sit omne id, cuius species, vel quantitas, qualis quantaque sit, ostenditur *l. 6. D. de cred. j. l. 74. §. 1. D. de V. O.* negandum non est, *certos* contractus esse eos in quibus per leges omnia sunt specialiter definita. *Incertos* in quibus non omnia sunt specialiter definita, cuius rei rationem affert GOTHOFER. ad *l. 3. π. de praeser. verb.*

II.

An ex cubro quem quis secum habuit, praesumendus sit animus homicidium committendi.

Nimis iniustae immo atro carbone notandae fuerunt sententiae istius tribunalis, quod fuit sub tyrannide viri, nostris temporibus, ob acerbissimum imperium, quod in Franco-Gallia gessit, nomine Robespierre, notissimi, qui per scelera se, velut alter Herostratus, famosum reddidit. Innumeros enim iniusto modo carnifici necandos tradidit, inter quos puella Parisiana, filia fabricatoris et negotiatoris chartae scriptoriae simulque chartarum lusoriarum, CECILIA RENAULT, vltimo supplicio affecta est, et quidem ea de causa, quoniam, cum instituen-

dum colloquium cum tyranno desideraret, duos cultellos secum habere reperiebant, ex quibus praesumebatur, eam tyranno insidias vitae struxisse v. Reuolut. Almen. d. 1795. N. XIII. p. 227. Semper enim ad animum laedendi in delictis puniendis accurate est respiciendum, vbi iudicis arbitrio exacto semper relictum est, vt, ex quibus instrumentis hic animus laedendi in homicidio praesumi possit, aestimet. CARPZ. Pract. rec. crim. qu. 3. n. 7. BERG. El. Iurispr. crim. M. 3. §. 4. p. 92. Et haud spernenda illa sententia DD. est, qui talem animum semper exusu eiusmodi instrumentorum praesumi posse contendunt, quae nomine armorum insignantur KOCH. *Inst. Iur. crim.* §. 141 seq. Cum vero sub appellatione armorum aut telorum, quod idem est, sec. l. 3. §. 2. *D. de vi et vi armat.* omnia ea comprehendantur instrumenta, quibus saluti hominis nocere possumus *l. n. §. 1. D. de vi publ.* nemo negare poterit, huic appellationi telorum, a sine, habilitate et vsu etiam cultrum accedere v. GOEDDAEVS ad l. 233. *D. d. V. S.* praesertim cum clara iuris WEICHBILD. dispositio *art. 33.* hanc firmet sententiam. Attamen omnia haec intelligenda sunt de eo casu vbi laesio aut vulneratio reuera facta, aut homicidium commissum est. Nullo vero modo in nostro casu eorum vnquam fieri poterit applicatio, quoniam hic non de tali constat delicto, sed sententia lata fuit ex solis praesumptionibus, quod miserrima tale factum commissura fortassis fuisset. Neminem vero in criminalibus, ex vrgentissimis licet praesumptionibus, condemnari posse, in dubitati iuris est, plena enim peracta probatione constare debet de certitudine corporis delicti v. BERLICH *Conclus. pract. P. IV. Concl. 46. n. 6.* Vti enim teste b. HOMMELIO Vietor pro fure violento haberi nequit, qui instrumenta opificii exercendi secum gessit, cum furtum committeret, ita et homicidium, ex solius cultri possessione comittendum, praesumi nequit.

III.

An, nocte effundens aut deiciens et Studiosus, teneantur ex Edicto de deiectis et effusis, disquiritur.

Ut quilibet locus, per quem vulgo iter fit, ab omni vexatione atque perturbatione praetereuntium immunis sit atque liber, ita ut sine periculo aut metu ibi commeari atque incedi possit, in summum publicae utilitatis atque securitatis favorem *l. 1. §. 1. D. de his qui effuderint aut deiecerint*, iamiam Praetor Romanus Edictum promulgavit, quo prospexit his locis, ne quid in eos effundatur aut deiciatur, et per plateas euntibus, aut locis illis versantibus, damnum inferatur. Cum vero effundendo aut deiciendo damnum datum sit, laeso dat Praetor actionem in factum de *deiecto* et *effuso*. Cuius damni restitutio etiam ex *L. AQUIL.* peti potest, si certo constat quis deiecit, aut si ipse inhabitator deiecit *l. 5. §. 4. eod.* Sed haec nostra actio pinguior est illa. Cum vero saepissime certo, quis deiecerit aut effuderit, compertum haberi non possit *l. 2. D. eod.* datur haec actio contra inhabitatorem aedium, unde effusum est *l. 1. §. 4. D. eod.* partim, ut eo promptius executio detur, partim quia ad fundandam hanc actionem solummodo sufficit effusionis factum, nulla inhabitatoris culpa ratione *STRYK Vj. mod. 7. h. t. §. 1.* Adest autem vel vera inhabitatoris culpa, si ipse nocuit, aut praesumpta, quae eorum ex facto, quos temere recepit, ei imputatur. Nam et suam et suorum culpam praestare debet. *l. 6. §. 2. D. eod.* Omissis reliquis de hac materia, quaestionibus licebit mihi de nonnullis salummodo disquirere. Datur etiam haec actio, si effusio facta est in locum priuatum, si per eum vulgo iter fit, *l. 1. §. 2. D. eod.* non vero si locus est secretus, ubi vulgo iter non fit, singularem casum habet, *GELL. N. A. l. 4. c. 14.* An vero nocte effusione facta? Labeo negat, dari tunc hanc actionem: sed bene ei respondet *VLPIANVS*: *sed quibusdam locis*, ait etiam nocte iter fit, *l. 6. §. 1. D. eod.* ad quam legem Raphael Fulgositius Glossator, (quod salva dixerim venia) quasi vrinalem adpersit glossam vid. *GOTHOFR. ad d. l.* In Labeonis sententiam quoque it *SCHÖPFERVS Synops. iur. h. t. n. 2.* si sc. effusione laesus circa mediam noctem

noctem sine candela ambulat. sed rectissime eum refutat **LYDOVICI**
Doctr. Pand. h. t. §. 2. Studiosum vero **HL. BERGERYS** duplici de
 causa liberat ab hac actione. Quarum prima; quoniam lex loquitur
 de effusione facta e coenaculo; studiosus vero non in coenaculo,
 sed museo venfaret, quod etiam ad cubicula spectat, quia valde di-
 versa sint a coenaculis *arg. l. 5. §. 2. D. cod. ad quod discrimen etiam*
alludit ALCIATVS Parerg. iur. l. 12. c. 2. Altera denique est, quod
 studiosus proprie non habitat sed tantum hospitetur et studiorum
 causa peregrinetur, quamobrem significatus habitatoris in *l. 5. §. 9.*
D. cod. in eum non possit applicari, potius hospitis. Hospes vero
 non tenetur sed, qui hospitium dedit *sec. leg. cit. v. BERG. Occ. iur. l. 3.*
l. 12. §. 3. n. 2. et in *Tract. de usu actionum cum rei perfec. tum in primis*
poenaliu Part. II. §. 33. Sed tamen haud impune effundit, nam qui
 hospitium concessit, licet is pro hospite teneatur, tamen ei saluus est
 contra hospitem regressus, *l. 5. §. 4. D. h. t.* quod etiam omnino ae-
 quitati respondet.

IV.

*Minoris aetatis Doctor Iuris laesus, an gaudeat beneficio restitutionis
 in integrum.*

Restitutio in integrum, in genere est reductio in pristinum statum.
 Ea fit ex capite gratiae a Principe, et ex capite iustitiae a iudice sec.
 leges. Iure Romano hoc beneficium vel tribuebat ipsa lex civilis vel
 Praetor; unde habes restitutiones et civiles et praetorias. Praetor mul-
 tis, ut notum est, ex causis restituerebat. Silentio reliquis causis prae-
 termisissis, vnam hic nominat, scilicet ob minorem aetatem. Cuius enim aeta-
 tis homines, fragilis, infirmi atque levis ingenii putantur, *l. 1. pr. D. de*
minor. XXV. annis, l. 24. §. 2. D. cod. eaque de causa ad negotia obliga-
 toria expedienda non satis sunt idonei. Quae tam fauorabilis est causa,
 ut hic Praetor ipse restituat, *arg. l. 24. §. fin. D. cod.* cum in aliis causis
 det iudicem pedaneum sunt. Sed iam quaeritur: An minor qui tanta
 imbutus est iuris scientia, ut antequam maior factus, Doctoris iuris
 digni-

dignitatem nactus sit, huius beneficii iuris particeps fieri possit. Nonnulli DD. ei satis strenue omnem denegant restitutionem in integrum. BRANCHORST, *Miscell. iur. controu. Cent. 1. Assent. 28.* SPORT, *ODDVS, de restit. P. I. qu. 32. art. 7.* Dixi satis strenue omnem ei abnegari restitutionem. Sed quaestio haec facili negotio componi, atque executi potest, accurata facta negotiorum distinctione. Nam cum ab leuitatem ingenii minoribus concedatur restitutio, dignitas autem Doctoris iuris et illa iuris peritia, ab quam hunc accepit gradum, non tollat hanc imperitiam atque leuitatem iis in negotiis, quae singularem iuris notitiam non requirent, e. g. oeconomicis aut aliis rebus, quae facili sunt; v. c. si emerit, rem cuius ignorat internam qualitatem et in qua emtione enormiter laesus fuerit; non deneganda erit ei restitutio, quia eius caussa sublata non est. *l. 25. pr. §. 1. D. de probat. l. 1. C. qui et adv. quos.* Aliter sese res habebit, si minor eiusmodi, restitutionem petere velit intuitu rerum, quae ad iurisprudentiam, quam proficitur; spectant. Tunc ad hanc leuitatem ingenii prouocare non potest, quia quasi propriam turpitudinem, si imperitiam iuris, confiteretur, si v. c. vellet restitui contra gesta cum eo in iudicio, contra neglecta fatalia; intuitu quorum alias restitutio minoribus denegari non solet. *O. P. R. tit. 9. §. 4.* et HANACCI *iur. iudicium, tit. IX. §. 7.* Erraret enim ex ignorantia iuris, turpe autem est ICTO, ius, in quo verlatur, ignorare, *l. 2. de I. Ign.* Huic accedit brocardicum iuris. Cessante causa cessat quoque effectus: Causa restitutionis est ob minorem aetatem, inhabilitas gerendi negotia, quae in Doctore iuris adesse non praesumitur, propter peritiam, obquam dignitate doctorali dignus fuit pronunciatus. Cessat igitur causa restitutionis, ergo etiam restitutio ipsa. Cum porro laico in iurisprudentia noceat ignorantia iuris, si Iurisconsulti copiam habet, multo magis ei nocere debet, qui initiatus est sacris THEMIDOS *l. 9. §. 3. D. de iur. et fact. ignor.* Quoniam denique imperitia culpa annumeratur *l. 132. D. de R. I.* et culpa haud leuis est, siquis ex iuris, quam proficitur, imperitia peccat; quod probatur ex poena iudicis male iudicantis et medici malecurantis *§. 7. Inst. de L. AQVIL.* Damnum autem, quod quis sua culpa sentit non intelligitur sentire, sed sibi non aliis imputare debet *l. 203. D. et R. I. j. c. 86. de reg. iur. c.* Iurisperitus

peritus laesus sibi ipsi imputet, et quod ab omnibus iudicetur indignus, cui concedatur restitutio. STRVV. *Syntagn. iur. civ. exerc. IX. thes. 55.* BERG. *Dec. iur. l. 3. r. 15. §. 15. not. 4.* VINNIUS, *Sel. quaest. l. 1. c. 13.*

V.

Qui infcius desloratam pro virgine uxorem ducit recte ad dissoluendum matrimonium agit.

Quemadmodum emptio illa rescinditur, vbi pro virgine mulier mihi vendita fuit, *l. n. §. 1. D. de contrah. emt. vendit. j. l. n. §. 5. D. de act. emt.* sic etiam ex vtili harum legum interpretatione apud GORTHOFR. ad *l. l. hoc matrimonio standum non erit, si pro virgine integra, iam viciata et corrupta mihi iungatur.* Nam primum *sec. l. 2. §. 3. D. ad S. C. VELLEI.* iura deceptis non decipientibus opitulantur. Quibus accedit error ex parte eius, qui matrimonium iniit, quique euitari non potuit, quoniam et inquisitio huius rei in summam desponsatae fieret iniuriam, et puellae vitii sui memores, satis caute hoc celare student, ita vt sponsus hoc nunquam compertum habere possit. Nec quoque sufficet hic suspicio, quam fortassis concipiet ex eo, quod sint, qui vulgo hunc statum sponsae indicare velint corruptum, per sparsionem dissectorum culmorum straminis Germ. *Heckerling streuen;* de qua iniuria sponsae illata, singularis exstat ANONYMI Tract. *Talis vero error in substantialibus matrimonium viciat sec. c. 26. X. de sponsal.* cum matrimonium solo consensu contrahatur sicuti emptio *l. 2. D. de R. N. l. 30. D. de R. I. j. l. 9. princ. D. de contrah. emt.* Error vero inuincibilis si consensum impedit. *l. 116. §. 2. D. de R. I.* hoc idem est, ac si crearet dissensum, ita, vt probato errore, dissensus probatus sit. GORTHOFR. ad *d. l. 9.* per se apparet matrimonium tale nullum esse *cf. l. 35. D. de R. I.* Plures et haud spernendas rationes tale dissoluedi matrimonium habet, *c. 1. C. 32. qu. 1. et Nouella Leonis 93.* Hanc etiam in praxi receptam esse sententiam probant CARPZ. *de fin. consist. l. 2. def. 193.* RICHTER *P. I. dec. 90.* BERLICH *decif. aur. Part. II. decif. 299. n. 1.*

Wittenberg, Diss., Ergbd. 8, 1797-1801

vol 8

Sl.

1928 K 944
OBSERVATIONES IVRIS CONTROVERSI

QVAS

PRAESIDE

CAROLO FRIDERICO
TRILLERO

PHIL. ET IVR. DOCTORE ET POET. CAES. LAVR.

EX NUMERO EORVM QVI SVB EIVS AVSPICIIS SE IN DISSE-
RENDO ET SCRIBENDO EXERCENT

DIE XXII. SEPTBR. A. R. S. MDCCXCVII.

H. L. Q. C.

PUBLICAE DISCEPTATIONI SVMMITTIT

AVCTOR

CAROLVS FRIDERICVS KVNATH
VITEBERGA SAXO.

VITEMBERGAE,

LITERIS TZSCHIEDRICHII.

1797